

Metoderapport til SKUPs prisjury 2005

Journalist: Hilde Berit Evensen

Prosjekttittel: Mohamed er blitt norsk – må han sendes ut av Norge?

Publisert: I Hamar Dagblad fra 6. november 2003 til 8. oktober 2004, med oppfølging 11. januar 2005 ... og vi gir oss ikke der...

Redaksjon: Hamar Dagblad, postboks 325, 2303 Hamar

OPPTAKTEN TIL ARTIKKELSERIEN:

2003: Det er sommerfest på Hamar Statlige Mottak på Ormseter, en halvtimes bussreise utenfor Hamar. Jeg er der med mine egne tre unger, griller kylling ute, snakker med folk fra forskjellige land og ansatte på mottaket. En bosnisk gutt og en somalisk gutt har danseopptreden og drar etter hvert med seg flere unger i dansen. Den somaliske gutten er Mohamed, nettopp fylt elleve år, får jeg vite av en av de ansatte på mottaket. Moren hans, Kaltun ser på sammen med andre kvinner og menn som blir med på dansen litt senere. Kaltun er leder av senatet, brukernes eget råd. Jeg får vite at Kaltun og Mohamed er veteraner på mottaket. Hun og sønnen har bodd i mottaket tre års tid. Da de kom til Norge i 1999, bodde de først i et annet mottak. Det er bra stemning blant somalierne på Ormseter. Mange av dem har fått beskjed om oppholdstillatelse og bosetting i Hamar kommune i nær framtid. De fleste av dem har søkt råd hos Kaltun for å fylle ut papirer i den forbindelse. Stadig vekk følger hun dessuten kvinner fra forskjellige land til lege, offentlige kontorer og andre steder der det trengs en god tolk.

Utover høsten flytter de fleste somalierne ut fra Hamar Statlige Mottak, Ormseter og inn til leiligheter i byen. De går på språkkurs og noen får seg jobb eller arbeidstreningsplasser. De to veteranene, Mohamed Abdi Farah og Kaltun Hassan Omer, har satt solid «ny rekord» i mottaket. Ingen har noensinne bodd der så lenge som to år - før nå: Mor og sønn fra Somalia «leder» solid, med over ett år.

Jeg går til redaktøren og spør om vi har kapasitet til å gå inn i en viktig sak som storebror, Hamar Arbeiderblad, tydeligvis ikke vil gjøre noe med i til tross for sine ressurser og rundt sju ganger så mange ansatte. (Vi har sju redaksjonelt ansatte i Hamar Dagblad, se følgebrevet av 19. januar – som forklarer hvorfor vi vanligvis ikke har mulighet/tid til å sende inn artikler til SKUP og lage metoderapporter; vi trenger hver time til å lage avis til leserne våre). Jeg sier til redaktøren at jeg vil sette meg inn i Mohameds rettigheter ifølge FNs barnekonvensjon som Stortinget i juni 2003 vedtok å føye inn som en del av norsk lov, lese meg opp på Internett, i sakspapirer og finne fram til kilder som kan belyse Mohameds og Kaltuns sak

etter at de mottok sitt tredje avslag på søknad om opphold i Norge. Redaktøren gir grønt lys – sjøl om vi ikke har kapasitet til å gå inn i saken i utgangspunktet. Det viser seg å bli mange timer i telefonen og foran datamaskina hjemme.

PROBLEMSTILLING:

Uavhengig av Kaltun Hassan Omers grunn(er) til ikke å reise ut av Norge etter tre avslag på søknad om oppholdstillatelse – hvorfor får ikke sønnen, Mohamed Abdi Farah, oppfylt sine rettigheter i forhold til FNs barnekonvensjon som er innlemmet i norsk lov?

Konvensjonen innleder med å slå fast at dens rettigheter gjelder alle barn, uten hensyn til rase, språk, religion, opprinnelse m.v. Staten skal sørge for at ingen barn diskrimineres. Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Mohamed er elleve år, bor sammen med mora si i ei 20 kvadratmeter stor hytte, deler et sju kvadratmeter stort soverom med henne, med kofferter, pappesker, klær i pent brettede bunker ... og en radio/cd-spiller. Mottaket ligger for langt «utenfor folkeskikken» til at han kan besøke skolekamerater når han ønsker. Om sommeren sykler han de kilometerne som trengs for å holde kontakten, men om vinteren er han, som de andre på mottaket, prisgitt busser som slutter å gå i retning mottaket utpå ettermiddagen. Han kan ikke bruke Hamar-området fritids- og kulturtilbud som sine jevnaldrende klassekamerater.

Å ha det slik i år etter år (Mohamed kom som sagt til Norge i 1999), rimer dårlig med artikkel 16. i barnekonvensjonen: «Alle barn har rett til privatliv» og med artikkel 31: «Alle barn skal ha fritid, tid til å leke og delta i kulturlivet».